

INTERJÚ JÓBAHÁZI JENŐVEL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy elmélyítse és új nézőpontba helyezze az 1956-os forradalomról és szabadságharcról tanultakat. Feldolgozását 8. és 12. évfolyamon egyaránt ajánljuk.

A feldolgozás csoportmunka, projektmunka, pármunka (részben házi feladat) formájában történik, s a diákokat a legújabb kommunikációs és digitális eszközök használatára is sarkalja. Székesfehérvári vagy környéki iskolák akár ellátogathatnak az MMKM Alumíniumipari Múzeumba is.

Elősorban **összefoglaló, ismétlő-rendszerező órák** ideális.

Nevelési célok: A tanuló felismeri, hogy amikor egy esemény bekövetkezett az okait kutatjuk, nemcsak azt a kérdést kell feltenni magunknak, hogy miért következett be az esemény, hanem azt is, hogy miért nem valami más történt helyette. Átlátja, hogy a politikai helyzet döntően befolyásolta az emberek döntéseit, cselekedeteit és lehetőségeit.

Megismeri és átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta.

Felismeri, hogy a korszak gazdasági alapelveit nem a lehetőségek és az igények, hanem a politikai megfontolások határozták meg.

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Dolgozók Pártja (MDP), népköztársaság, internálás, ÁVH, besúgó hálózat, egypártrendszer, pártállam, reakciók, koncepciók, MEFESZ, intervenció.

Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál.

Az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1945, 1956. október 23., 1956. november 4.

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázaltos összefoglalása:

- Órat megelőző házi feladat (kérdéssor)
- Órai ellenőrzés, majd az interjú feldolgozása pármunkában, csoportmunkában, illetve frontálisan.
- Házi feladat csoportmunkában/egyéni

A tananyagegységet **szóbeli értékelés és jegyadás** zárja az elkészült projekt, az órai munka és a tanulói óravázlat alapján.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. Az óra előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: nézzétek meg a Jóbaházi Jenővel készült interjút, majd válaszoljatok az alábbi kérdésekre!

1. Hogyan és miből állítják elő az alumíniumot?

.....

.....

.....

.....

2. Miért nem vették fel az interjúalanyt az egyetemre rögtön érettség után?

.....

.....

3. Jóbaházi Jenő 56. októbere előtt és októberben is félelmet érzett. Mitől féltek az emberek?

.....

.....

4. Az interjúalany szerint a forradalom leverését nem követte azonnal a megtorlás. „És akkor nem is volt még olyan büntetőhadjárat, nem kezdték el a kivégzéseket, meg ezeket – arra még vártak talán egy évig is.” Cáfold vagy igazold ezt az állítást!

.....

.....

.....

.....

III. Órai munka – az óra menete

1. Az alumíniumgyártás fontos szerepet kapott az erőltetett iparosítást célul kitűző 1. ötéves tervben. E cél jegyében született az alábbi javaslat.

„Vas Zoltán

miniszter elvtársnak!

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

A szocializmus építésében olyan nagy állomásokat túlhaladtunk, hogy érzésem szerint a csatolt javaslat végrehajtására alkalmas időhöz érkeztünk. A kérdés csak megfelelő, jól átpolitizált előkészítéssel oldható meg. Előkészítés előtt nem alkalmas a nyilvánosság számára, ezért küldöm Miniszter elvtárshoz, hátha az elgondolást helyesnek tartja.

A javaslat rendkívüli mértékben elősegíthetné öt éves tervünk túltermelését és beláthatatlan előnyöket nyújthatna a szocializmus további építésére.

[1]951. IV. 12.

Előre az öt éves tervért!

Komoróczy Lajos

[saját kezű aláírás]

J a v a s l a t

Csehszlovákia és Magyarország közötti tárgyalás megindítására, hogy a lakosságcseréhez hasonlóan a két ország érdekét szolgáló területcserét hajtsanak végre. [...]

Javaslatom lényege:

Magyarország és Csehszlovákia között területcserét hajtsanak végre. Magyarország a Vág, Garam, vagy Ipoly vízi energia termelésre alkalmas területéből egy részt kapna, lehetőség szerint a Vág alsó szakaszából, amellyel alumíniumtermelésünk - olcsó villanyenergiát előállítva - rentábilisan lenne végezhető, esetleg a dunántúli mezőgazdasági résznek bizonyos fokú villamosítására is futná. Csehszlovákia cserébe vagy a jó mezőgazdasági termelésre alkalmas dunántúli északi területrészből kapna ellenértéket képező darabot, vagy bauxit, timföld, esetleg alumínium formájában lekötött rendszeres szállítmányt. Az ellenérték e kétféle viszonzás kombinációjából is elképzelhető, esetleg, mint a bauxit termőhelyek résztulajdonosa találna meg Csehszlovákia az átadott vízszakaszért az ellenértéket.”

(forrás: http://www.archivnet.hu/gazdasag/egy_irrealis_terv_1951bol.html?oldal=3)

1. A javaslat a következőkben az Magyarország és Csehszlovákia számára jelentkező előnyökkel folytatódik. Pármunka keretében írjatok egy-egy bekezdést az előnyök bemutatásával. Térjete ki az iparosításra és annak politikai hátterére is!

2. A továbbiakban 4-6 fős csoportban dolgozzatok, és vitassátok meg a javaslatot. Fogadjátok el, vagy utasítsátok el – döntéseketek indokoljátok!

3. A csoportok egy-egy képviselője az egész osztály előtt mondja el a döntést (indoklással). A beszámoló után még lehet megjegyzéseket tenni, majd a tanár közölje, hogy a tervet Vas Zoltán (a Gazdasági Főtanács főtákarja) irreálisnak tartotta, és semmilyen fórumon nem tárgyalták meg.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

IV. Házi feladat (szorgalmi)

- A) Egy gyógyszergyár története. Mi lett az interjúalany által említett Wander Gyárból? – prezentáció készítése
(http://www.egis.hu/wps/portal/egis/cegunkrol/centenarium!/ut/p/zo/04_Sj9CPykssyoxPLMnMzovMAfIjo8ziLQJ8zAyNnA18DELdzAocXQ2CDR1Dw4wNTAz1C7ldFQFf3n4U/)
- B) A fiatal Jóbaházi Jenő szakmai pályafutásában két személy játszott fontos szerepet. Mutassátok be röviden életpályájukat.
Gillemot László - www.att.bme.hu/~femtech/letoltes/Gillemot-szobor/GillemotL.pdf
Lányi Béla - <http://chemonet.hu/hun/mvm/arc/lanyi.html>
- C) Nézzetek utána, milyen szerepet játszott Vas Zoltán az 50-es években! – Wikipédia szócikk
- D) Magyarország (vak)térképén jelöljétek be a legfontosabb ipari központokat, nyersanyaglelőhelyeket! Készítsetek jelmagyarázatot is! A térképhez készítsetek tablót, amelyen bemutatjátok az 50-es évek iparosítási törekvéseit is! Felhasználható oldal: http://www.rubicon.hu/magyar/nyomtathato_verzio/hadiiparositas_magyarorszagon_1950_1953/, illetve Magyarország története videó 40. rész <https://www.youtube.com/watch?v=M1YkXnFq7gg>

MELLÉKLET – A feladatlap lehetséges megoldása

- Hogyan és miből állítják elő az alumíniumot?** – folyamatot lásd a Wikipédián, ha nem volt szó erről kémia órán. Fel lehet hívni a figyelmet a melléktermékként keletkező vörösiszapra, illetve az azzal kapcsolatos 2010-es ajkai katasztrófára. További forrás: <http://www.szubjektum.hu/bauxit/text/Aluipar.htm>
- Miért nem vették fel az interjúalanyt az egyetemre rögtön érettségi után?** – a felvételinél meghatározó volt a származás, hiszen a munkás származásúak előnyt élveztek. A rendszer egyházellenessége miatt a vallásos neveltetés (az interjúalanyról bencés gimnázium) nagy hátrányt jelentett.
- Jóbaházi Jenő 56 októbere előtt és októberben is félelmet érzett. Mitől félt az emberek?** – 1956 októbere előtt a Rákosi-rendszer terrorjától félték (internálás, politikai perek, Andrassy út 60., stb.), a forradalom napjaiban a fegyveres összecsapások és a bizonytalan jövő miatt. Maguk a rendőrök is félték, hiszen az államhatalmat képviselték, ami ellen a forradalmárok felléptek.
- Az interjúalany szerint a forradalom leverését nem követte azonnal a megtorlás. „És akkor nem is volt még olyan büntetőhadjárat, nem kezdték el a kivégzéseket, meg ezeket – arra még vártak talán egy évig is.” Cáfold vagy igazold ezt az állítást!** - az állítás nem igaz, hiszen már decemberben megszületett az első rendelet a rögtönbíráskodás elrendeléséről. A megtorlásról további információk itt: <http://www.rev.hu/sulinet56/online/oras5/index.htm>